ואם מך הוא מערכך: החייהו מערכך: אבל לא לאשתו ובניו וכו': מ"ט הוא מערכך ולא א) אשתו ובניו מערכך: רבי ב) אליעזר אומר אם היה איכר נותן לו צמדו [וכו'] : ורבנן הנהו לאו כלי אומנות נינהו אלא נכסים נינהו : היה לו מין אחד [וכו'] : פשיטא, כי היכי דסגי ליה עד השתא השתא נמי סגי ליה: מהו דתימא עד האידנא דהוה ליה לאושולי הוה מושלי ליה השתא דליכא דמשיל ליה לא, קמ"ל: המקדיש את נכסיו מעלין לו ג) תפילין: ההוא גברא דזבנינהו לנכסיה אתא לקמיה דרב יימר אמר להו סליקו ליה ד) תפילין מאי קמ"ל מתני' היא המקדיש נכסיו מעלין לו תפילין מהו דתימא התם הוא דסבר מצוה קא עבידנא אבל לענין זבוני, מצוה דגופיה לא זבין איניש, קמ"ל: **מתני'** אחד המקדיש נכסיו ואחד המעריך עצמו אין לו ה) בכסות אשתו ולא בכסות בניו, ולא בצבע שצבע לשמן, ולא בסנדלים חדשים שלקחן לשמן. אע"פ שאמרו עבדים נמכרין בכסותן לשבח שאם תלקח לו כסות בשלשים דינר ו) (משובח) מנה וכן פרה אם ממתינין אותה לאיטלים ז) וכן מרגלית אם מעלין אותה לכרך ח) (משובחת) היא ט) אין להקדש אלא מקומו ושעתו: **גמ'** ת"ר ונותן את הערכך ביום ההוא שלא ישהה מרגלית לקלים קודש לה' א) סתם ההקדישות לבדק הבית:

הדרן עלך שום היתומים

אין מקדישין לפני היובל פחות משתי שנים ולא גואלין אחר היובל פחות משנה אחת י) אין מחשבין חדשים להקדש אבל הקדש מחשב חדשים: **גמ'** ורמינהו מקדישין בין לפני היובל בין לאחר היובל, ובשנת היובל עצמה לא יקדיש ואם הקדיש אינה קדושה? רב ושמואל דאמרי תרוייהו יא) אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים יב) וכיון דאין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים יג) ב) יהא אדם חס על נכסיו ואל יקדיש פחות משתי שנים. איתמר המקדיש שדהו בשנת היובל עצמה רב אמר קדושה ונותן חמשים ושמואל אמר אינה קדושה כל עיקר, מתקיף לה רב יוסף בשלמא לענין מכירה דפליג שמואל עליה דרב איכא למימר קל וחומר ג): ומה מכורה כבר יוצאה עכשיו, שאינה מכורה אינו דין שלא תימכר, אלא הכא מי איכא למימר ק"ו והא תנן ד) הגיע יובל ולא נגאלה כהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה דברי רבי יהודה יד) שמואל כר"ש סבירא ליה דאמר ס) נכנסין ולא נותנין, ורב

א) [ע' ברבטנורה פי' סגון] ב) [לקמן כח.] ג) [לקמן כט: נדרים ש.] ד) לקמן כה: ס) [שם]

רש"י

גמ' סוף. דרשינן החייהו והכי משמע הוא יהיה קיים מערכך: **עד האידנא דהוה ליה.** מעצד יתירה לאשולי הוו מושלי ליה מגירות: **סליקו ליה טו] תפילין.** חלצו לו תפילין מראשו עד שיפדם בדמים: **מצוה קא עבידנא.** דיהיבנא לבדק הבית הילכך אכל נכסיה הוה דעתיה: **מתני'** **אין לו לא בכסות אשתו.** שאינו שלו: **לשמן.** לשם אשתו ובניו: **סנדלים חדשים.** רבותא קמ"ל טז] [דאע"ג] דעדיין לא נעלום הרי הן בחזקתן משעת לקיחה: **אע"פ שאמרו עבדים נמכרים יז] [בכסותן] לשבח.** דכסות יפה שלהן משבחת ומעלה (א) דמיהן כגון גבי נכסי יתומים שאם תילקח לעבד כסות בשלשים דינר יח] (הוא) משביח מנה על דמים שהוא שוה עכשיו: (ב) **לאיטלים.** יום השוק: **לכרך.** שדרך סוחרים לבא שם (ג): **אין לו להקדש אלא מקומו.** במרגלית: **ושעתו.** בעבד ופרה, שהמעריך עצמו ומה הוא נידון בהשג יד ולפי מה שיש לו נותן להקדש והיה לו עבד והניחו עכשיו עשרים זוז אין אומרים רואין כאילו לוקחין לו כסות בשלשים זוז והוא משביח מנה ונמכר במאה ועשרים זוז ונמצאו דמי העבד תשעים זוז וכן יתן זה להקדש אלא לפי שעתו שמין אותו וכן פרה וכן מרגלית בכפר אין שמין אותה אלא לפי מקומה: **גמ'** **שלא ישהה מרגלית לקלים.** לאדם קל ועני שהעריך עצמו ויש לו מרגלית, לא ישהה לו גיזבר לומר העלה אותה לכרך ולפי אותן הדמים תן אלא לפי מה ששוה כאן שמין וזה משהה אותה וימכרנה כמה שירצה ולפי דמים שנותנו יתן שהרי בזמן שהעריכו כאן לא היה לו יותר:

הדרן עלך שום היתומים

אין מקדישין. שדה אחוזה לפני היובל פחות משתי שנים דכתיב במקדיש שדה אחוזה על פי שנים הנותרות ואין שנים פחות משתים: **ולא גואלין אחר היובל פחות משנה.** מפרש לה בגמרא רב לטעמיה ושמואל לטעמיה: יט] **ואין מחשבין כו'.** מפרש בגמרא: **אבל הקדש מחשב חדשים.** כלומר ואם ריוח של הקדש הוא שנחשוב אותה יציאת חצי שנה שיצאה כי הא דמפרש לקמן דאקדשה בפלגא דארבעים ותמני דאי חשבת להאי יציאה הוה ליה פחות משתי שנים לפני היובל ולא מיפרקא בגירוע אלא בחמשין ואי לא חשבת אותן חדשים שיצאו ה"ל שתי שנים לפני היובל ואיכא פסידא דהקדש דלא שקיל אלא שני סלעים ושני פונדיונין הכא ודאי מחשבין אותה ביציאה גמורה: **גמ'** **ורמינהו מקדישין בין לפני היובל.** דמשמע אפילו פחות מב' שנים: **רב ושמואל דאמרי תרוייהו אין מקדישין לגאול בגירוע פחות מב' שנים.** המקדיש שדה אחוזה בשנה ראשונה של יובל ובא לגואלה נותן בבית כור נ' סלעים כדכתיב "זרע חומר שעורים" ואם הקדישה עשר שנים או עשרים לאחר היובל מחשבין השנים הנותרות עד היובל הבא ונותן סלע ופונדיון לכל שנה כדכתיב (ויקרא כז) "ואם אחר היובל יקדיש שדהו וחשב לו וגו' ונגרע מערכך" והיינו גירוע שאינו נותן חמשים סלעים, והמקדיש שתי שנים לפני היובל פודה אותה בשני סלעים ושני פונדיונין כדכתיב על פי השנים הנותרות וכן עולה החשבון של גאולת שדה אחוזה לכל שנה סלע ופונדיון שהרי אם הקדישה בשנה ראשונה שלאחר היובל היה פודה בחמשים שקל כדכתיב אם משנת היובל יקדיש שדהו וגו' "משנת" ולא שנת יובל בכלל אלמא בשנה שלאחר היובל קאי קרא וקאמר יתן חמשים לא לתשעה ומ' שנים הבאים עד יובל הבא תשע וארבעים סלעים נמצא סלע לכל שנה יותר על סלע לכל שנה, חלקיהו לפונדיונין דבסלע יש מ"ח פונדיונין הרי לכל שנה סלע ופונדיון פחות פונדיון הילכך המקדיש שדהו לאחר היובל שתים או שלש שנים נותן לכל שנה עד היובל סלע ופונדיון ואף על פי שכשתחשוב סלע ופונדיון למ"ט שנים תמצא חמשים סלע ופונדיון כגון מ"ט סלעים ומ"ט פונדיונין והסלע אינו אלא מ"ח פונדיונין הא פרכינן ליה בבכורות בפרק יש בכור לנחלה (דף נ.) פונדיון זה מה טיבו קולבון לפרוטרוט, וקאמרי רב ושמואל דהמקדיש פחות משתי שנים לפני היובל אין כאן דין גירוע ואם בא לגאלה נותן נ' סלעים דגבי גירוע כתיב (ויקרא כז) על פי השנים הנותרות ונגרע ומיעוט שנים שתים ועצה טובה קמשמע לן מתני' שיהא אדם חס על נכסיו ולא כ] *)(יפדה) פחות משתי שנים שלא יפסיד מ"ח סלעים: **בשלמא.** לענין מוכר שדהו בשנת היובל עצמה פליג שמואל עליה דרב לקמן בפרק המוכר (דף כט:) משום דאיכא למימר ק"ו: **מי איכא למימר ק"ו.** הרי אותן הקדושות כבר אין יוצאין מיד הקדש ביובל בלא פדיון דהא תנן (לקמן דף כה:) הגיע יובל ולא נגאלה, כהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה להקדש בדק הבית: **כר"ש ס"ל.** הילכך איכא למימר ק"ו: קדושה כבר יוצאה עכשיו אינה קדושה אינו דין שלא תקדש:

*) נ"ל יקדיש

תוספות

אין להקדש אלא מקומו ושעתו. וא"ת אם כן למה צריך להמתין שום ההקדש ששים יום והרי בכל הני דהכא אין ממתינין אע"ג דהוי רווחא דהקדש ואין לומר דהכא מיירי בשהקדיש כל נכסיו ומשום הכי לא שייך הכרזה זה אינו דהא תניא בתוספתא דפרקין דאפילו לא הקדיש אלא מרגלית לבדה כך הדין דאין ממתינין וי"ל דהכא מיירי במטלטלין ואיתא (בהגשה) [בפ' אלמנה ניזונת] (כתובות דף ק:) דאין מכריזין על אלו שמא יגנבו אבל רישא דמתני' דמצריך הכרזה ששים יום מיירי בקרקעות:

הדרן עלך שום היתומים

אין מקדישין כו': **רב** ושמואל דאמרי תרוייהו אין מקדישין ליגאל. לפדות פחות משתי סלעים וב' פונדיון כא] (יפים) שהרי אם גאלו הוא או אחר באחד משני היובל כב] בין בכ' בין בל' או באחד מכל שני היובל הוא נגאל לפי השנים הנותרות עד יובל סלע ופונדיון לכל שנה ושנה כג]

מ"ס

רבינו גרשום

החייהו מערכך. כלומר תן לו חיותו מערכך: **ורבנן.** דלא איירו לא בצמד ולא בחמור קסברי הני נכסים נינהו ואין נותנין לו: **עד האידנא.** דהוו ליה הרבה מעצדין דהוה מצי לאשולי ולמי שהיה משאיל לו מעצד שואל ממנו מגירה כנגדו והיה לו מגירות כל צורכו השתא דאין לו אלא שני מעצדין דליכא לאשולי ליתפי ליה מין המועט או (לאוספי) [לאנוחי] ליה תלת מן המרובה קמ"ל דלא: **אין לו.** לגזבר ליטול: **לא כסות אשתו ובניו.** אע"ג דעדיין לא לבשו: **אע"ג דאמרו עבדים בכסותן [נמכרין] לשבח.** שמשביחן כסותן ונמכרין ביוקר: **וכן פרה.** נמכרת: **לאטלים.** לזמן השוק ביוקר: **וכן מרגלית [אם מעלין אותה] לכרך משובחת.** כל אלו אין מוזין אותן ממקומן להוליכן למקום היוקר אלא כמו שהן שוין במקומו של מקדיש ושל מעריך ובאותה שעה (שמישכנהו) [שמקדישה] ובכך מחשבין אותן היינו אין לו אלא מקומו ושעתו: **ביום ההוא שלא ישהה מרגלית לקלים.** כלומר אם העריך את עצמו והוא אדם קל ועני ויש לו מרגלית ואינה שוה בידו ובמקומו אלא שקל מחשבין אותה בשקל ונידון בהשג יד ופטור ואין אומרים ישהוה עד שתמכר ביוקר ולא יהא נידון בהשג יד ת"ל ביום ההוא: **סתם הקדש לבדק הבית.** מקום שבא כולו לה' לבנין ואין ממנו הנאה לא לכהנים ולא למזבח:

סליק פירקא

אין מקדישין. [שדה בית זרע חומר שעורים]: **פחות מב' שנים.** לפני היובל כי אם הקדיש משלם חמשים שקלים [כדמפרש בגמרא] דעצה טובה קמ"ל שיהא אדם חס על נכסיו שהמקדיש שדהו שתי שנים לפני היובל ואח"כ גואלה (לפני היובל) לפי השנים שיש מן הגאולה ועד היובל ואותן שנים שהיא ברשו' הקדש יגרע להקדש לכל שנה סלע ופונדיון ויתן (הגואל של הקדש) [לחקדש] (למוכר) סלע ופונדיון לכל שנה לכור ותהא שלו שכך עולה חשבון נ' שקלים מ"ם [שקלים] למ"ט שני היובל ושנת חמשים (עצמה) אינה נחשבת שהיא עולה לכאן ולכאן והשקל הנשאר מחלקו לפונדיונין ויש בשקל מ"ח פונדיון ומגרע לכל שנה סלע ופונדיון חוץ משנה [אחת] ואע"פ שנחסר לשנה אחת פונדיון כיון שאילו בא למצוא חשבון לחלקו בשוה לכל השנים היה מגיע פחות מפונדיון לשנה ולא רצה לחשוב אלא דבר שלם הילכך קאמר סלע ופונדיון וכל אותן שני היובל שהיתה שלו קודם שהקדישה אין נותן בשביל אותן שנים כלום אבל אם הקדישה בפחות מב' שנים קודם היובל ובא לגואלה אין נותן לאותן ב' שנים ב' סלעים וב' פונדיון ולא יותר אלא משלם חמשים שקל לחומר שעורים מ"ם משום דכתיב א) אם עוד רבות בשנים כלומר שעדיין כשהקדישה נשארו אפי' ב' שנים לפיכך ישיב גאולתו סלע ופונדיון בשנה לכור ואם פחות מב' שנים לפני היובל הקדיש שלא נשארו ב' שנים נותן נ' שקל כולן: [ולא גואלין אחר היובל. האי אחר היובל קא מתרץ גמרא דבכל שני יובל מיירי: פחות משנה: שאם בא לגואלה בעשר שנים ומחצה לאחר היובל לא יאמר כיון שלא נגמרה השנה לא אתן בשבילה סלע ופונדיון. אלא מחשב אותה כשנה שלימה ונותן סלע ופונדיון עם השנים הנותרות היינו ולא גואלין פחות משנה]: קא ס"ד דאמורא דאין מקדישין כלל לפני היובל פחות מב' שנים כלומר דלא קדשה (ומקדשה) ורמינהי מקדישין לפני היובל וכו' [לאחר היובל אפי' בסמוך ליובל ממש: ובשנת היובל עצמה לא יקדיש מפרש לקמן מ"ם] רב ושמואל. בעו לתרוצי מתניתין מאי אין מקדישין לאו דאין מקדישין כלל קתני אלא אין מקדישין לדעת כן שיהא יכול לגאול בגירוע כדכתיב ב) ואם מעט נשאר בשנים עד שנת היובל וחשב לו כפי שניו ישיב גאולתו כלומר שיגרע הפדיון ולא יתן אלא סלע ופונדיון לשנה שהיתה של הקדש (פחות מב' שנים) לפני היובל הא הקדישה פחות משתי שנים לפני היובל אינו גואל [בגירוע] אלא בנ' שקל כולן ביחד וכיון שכן [דאין מקדישין ליגאל בגירוע פחות מב' שנים] מתניתין עצה טובה קמ"ל שיהא חס על נכסיו ואל יקדיש בזמן שאינו יכול לפדות בגירוע ולהכי קאמר אין מקדישין כו' כדי שלא יפסיד ולא דלא חיילא עליה קדושה: **רב** אמר קדושה. ואם בא לפדותה נותן נ' שקל כולן: [בשלמא לענין מכירה. מוכר שדהו בשנת היובל פליג שמואל עליה דרב לקמן דאינה מכורה משום דאיכא למימר ק"ו מה מכורה קודם היובל יוצאה עכשיו וחוזרת לבעלים אינה מכורה עכשיו בשנת היובל (דחוזרת לבעלים) אינו דין שלא תמכר כלל בשנת היובל אבל הכא מי איכא למימר ק"ו ומה קדושה כבר יוצאה לבעלים ביובל אינה קדושה עכשיו בשנת היובל (כשחוזרת לבעלים) אינו דין שלא תחול קדושה עליה כלל]: והא תנן. דאינה חוזרת לבעלים: אלא הגיע יובל ולא נגאלה הכהנים נכנסין לתוכה ונותנין דמיה להקדש דברי ר' יהודה אלמא דשל הקדש הויא הכי נמי תקדש בשנת היובל: לא שמואל כר' שמעון סבירא ליה דאמר נכנסין לתוכה ולא נותנין דמיה להקדש אלא שלהן הוא וכי

יהא

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פ"ג מהל' ערכין הל' ח:
כז ב מיי' פ"ג מהל' ערכין הל' ד:
כח ג ד ה מיי' שם הלכה יט:
א ו מיי' פ"ד מהל' ערכין הל' ט:
ב ז מיי' שם הל' כ:
ג ח מיי' שם הל' ח וע' בהשגות ובכ"מ ובל"מ:
ד ט מיי' שם הל' י:
ה י מיי' שם פ"ד מהל' ערכין הל' ט:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אע"פ וכו' ומעלה את דמיהן וכו':
(ב) ד"ה לאיטלים ליום:
(ג) ד"ה לכרך וכו' לבוא שם וקונים את המרגליות ביוקר כס"ד:

שיטה מקובצת

א] ולא לאשתו ובניו מערכך. גליון וא"ת לר' יהודה דדריש לעיל מהאי קרא הוא עד שיהא במכותו מתחילתו ועד סופו מהיכא ידע להך דרשא וי"ל דסבר שקולין הן ויבואו שניהם והשתא ניחא דהוה קשה לן לעיל לרבנן דפליגי עליה דר' יהודה מאי דרשי מהוא ולהך דרשא דרשינן ליה. הרא"ש ז"ל: ב] רבי אלעזר אומר אות י' נמחק: ג] לו תפיליו: ד] ליה תפיליו: ה] לו לא בכסות: ו] דינר משביח הוא מנה תיבת משובח נמחק: ז] לאיטלים משבחת אות ו' נמחק: ח] לכרך משבחת היא אות ו' נמחק: ט] אין להקדש אלא מקומו ושעתו גליון וא"ת מ"ש מהכרזות ששים יום אלמא שממתינין לריוח הקדש וי"ל דאין טעם המתנת הכרזה אולי יתייקר לאחר שהוקדש אלא שימכר בשוויו כמו שהיה שוה בשעת שהוקדשה. הרא"ש ז"ל: י] משנה אחת. גמ' ורמינהו והשאר נמחק מכאן ושייך לקמן כ"ה ע"א (וע"ש באות א'): יא] אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים פי' דאם הקדישה בשנת מ"ט נותן חמשים כאילו הקדישה בתחילת היובל דגזירת הכתוב הוא דאם יש [שתי] שנים נותרות מגרע ואם אין [שתי] שנים נותרות נותן פדיון שלם ואין לפרש מילתא [דרב ושמואל] דאין גאולה פחותה ממה שמגיע לשתי שנים אף אם הקדישה בשנת מ"ט נותן פדיון המגיע לשתי שנים שני סלעים ושני פונדיונים משום דלישנא דגמרא לא משמע הכי הא דקאמר יהא אדם חס על ממונו ואם לא יפסיד אלא סלע ופונדיון לא שייך בות למימר חס על נכסיו ועוד מדקאמר לקמן בשמעתין מכלל דלפני היובל קדשה ליגאל בגירוע והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים לפני היובל ואם איתא שמגרע מ"ז שנים ונותן משתי שנים מאי פריך מרב ושמואל הא בשנת היובל אינה קדושה ליגאל בגירוע כלל ולפני היובל מגרע מ"ז שנה ועוד ראיה מדאמר לקמן (דף כ"ה) כגון דאקדשה בפלגא דארבעין ותמני וה"פ דהו"א שמחשבין חדשי השנה הבאים כאילו הן שנה ויהיו שתי שנים לפני היובל ונגרעכה ההקדש ואם לא היה נותן כשהקדיש פחות משתי שנים לפני היובל אלא פדיון המגיע לשתי שנים מה היינו מרווחים אם נחשב החדשים הבאים כאילו הן שנה ויש כאן [שתי] שנים הנותרות יותר משלא נחשבם בין כך ובין כך יגרע מ"ז ויתן משתי שנים האחרונות אלא ודאי אם לא נחשב חדשים הבאים כאילו הן שנה צריך ליתן חמשים ועוד ראית מדאמר לקמן בעא מיניה רמי בר חמא מרב חסדא הקדישה פחות משתי שנים לפני היובל מהו שתצא לכהנים ביובל א"ל מאי דעתך ונגרע מערכך והית השדה בצאתו ביובל דבת גירעון אין דלאו בת גירעון לא ואי הות מגרע מ"ז שנה ונותן משתי שנים האחרונים הא נמי בת גירעון היא אלא ודאי מכל הני שמעינן דגזירת הכתוב הוא דאינו מגרע כלל כשאין [שתי] שנים נותרות ונותן פדיון שלם חמשים סלעים. תוס' הרא"ש ז"ל: יב] שנים ס"א וליתני אין מקדישין ליגאל בגירוע פחות משתי שנים רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו אין מקדישין ליגאל בגירוע בפחות משתי שנים כך מצאתי בכל ס"י של קלף וצ"ל דרבה ורב יוסף מתרצין הקושיא כלומר תני כך במתניתין בהדיא אין מקדישין ליגאל בגירוע ואי הוי גרסי רבה ור"י דאמרי תרוייהו תני אין מקדישין כו' הות אתי שפיר: יג] יד] עיין בע"ב: טו] תפיליו חלצו: טז] קמ"ל דאע"ג: יז] נמכרים בכסותן לשבח: יח] דינר משביח הוא: יט] כתיבות ואין מחשבין כו' עד ד"ה גמ' ורמינהו אכ"ם ומקומו בדף כ"ה ע"א: כ] ולא יקדיש תיבת יפדה נמחק: כא] תיבת יפים נמחק: כב] היובל בעשרה או בעשרים או בשלשים או באחד מכל: כג] ושנת דכן הוא עולה לפי חשבון השנים בית זרע חומר שעורים למ"ם שנים לחמשים סלעים:

נושא
תפילין של אדם נכללים בנכסיו, נ"מ ל-
א) מקדיש נכסיו
ב) מוכר נכסיו

נושא
שווי נכסי אדם נמדד לפי מקומו ושעתו ולא לפי מה שיוכל למכור ולהשיג במקום אחר ובשעה אחרת

נושא
המקדיש שדהו קרוב לשנת היובל

נושא
מח' רב ושמואל בדין המקדיש שדהו בשנת היובל עצמה

*לקמן כח: סתם חרמים...

* ולומר - ומה מוקדש כבר יוצא (מהקדש בלא פדיון), שאינו מוקדש אינו דין שלא יהא קדוש

סלע = 48 פונדיון

49 שנים x 49 סלע ופונדיון =
50 סלע ופונדיון

א) כך קרא לא כתיב הכא כלל וצ"ל דכתיב וחשב לו הכהן את הכסף על פי השנים הנותרות עד שנת היובל ונגרע מערכך. ב) גם כאן ט"ס וצ"ל וחישב לו הכהן ע"פ השנים הנותרות כלומר שיגרע וכו'.